

สปร. เดินหน้าขับเคลื่อน การจัดการเรียนรู้ตามหลัก การพัฒนาสมอง

สปร. เดินหน้าขับเคลื่อน การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง

ในขณะที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ที่เกิดในบ้าน ห้องเรียน และโรงเรียน กลับห่างไกลจากโลกปัจจุบันที่เด็กกำลังสัมผัสอยู่ในโลกแห่งความไม่แน่นอน โลกที่ซับซ้อน เต็มไปด้วยความสับสน และความคลุมเครือในสังคม การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของปรากฏการณ์ทางเพศ ปรากฏการณ์ทางศีลธรรม ปรากฏการณ์ทางการสื่อสารสมัยใหม่ และปรากฏการณ์ทางสังคมอื่นๆ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตผิดแผกแตกต่างจากที่เป็นมา แต่วิถีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก สาระที่สอนอยู่ในห้องเรียน แนวทางของโรงเรียนยังคงแนบอิงอยู่กับประสบการณ์ วิธีคิด วิธีปฏิบัติตามชุดความรู้เดิม ที่บางส่วนอาจล้าสมัยหรือเปลี่ยนแปลงไปแล้ว และอาจไม่พอเพียงต่อความต้องการของเด็ก สื่อที่ดึงดูดความสนใจ และเป็นประโยชน์แก่เด็กไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในตำราเรียน ส่วนใหญ่ได้จากประสบการณ์ตรง และส่วนหนึ่งอยู่ในโลกออนไลน์ที่เด็กเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยสื่อและเทคโนโลยี ทำให้แนวคิดและวิถีการเรียนรู้ของเด็กรุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ในมุมหนึ่งทำให้เกิดปัญหาต่างๆ อันส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และต้องเผชิญกับสถานการณ์ความเสี่ยงที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและอนาคต เช่น ติดสารเสพติด ติดการพนัน ติดเกม มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ตกเป็นเหยื่อของกระแสวัฒนธรรม ตั้งกลุ่มเพื่อก่อพฤติกรรมเสี่ยงภัยบนท้องถนน ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และทะเลาะวิวาท เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ทุกภาคส่วนงานด้านการศึกษาและภาคประชาสังคม เริ่มหันกลับมาให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กไทยมากขึ้น โดยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็กที่ต้องเติบโตในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่งของกระแสโลก เพื่อพัฒนาการศึกษาให้หลุดพ้นจากกรอบความคิดเดิมที่เน้นการท่องจำการสอนตามตำรา และจากการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับพลวัตของโลกปัจจุบัน สู่การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย เน้นทักษะกระบวนการคิด การวิเคราะห์เชิงลึก ทักษะชีวิต และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เหมาะสมกับองค์ความรู้ที่หลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain - based Learning) เป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์โลกในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ และการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่สอดคล้องกับธรรมชาติและการทำงานของสมอง ให้เด็กได้ค้นพบตนเอง รู้ศักยภาพของตนเอง มีความสามารถในการเรียนรู้ การทำงานสามารถแก้ปัญหาในด้านวิชาชีพ รวมถึงปัญหาในชีวิตจริงได้ พร้อมรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผ่าน

ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ สบร. ได้ดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง มาตั้งแต่ปี 2548 โดยได้ทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ วิจัยและพัฒนา ขยายผล และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain - based Learning) จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้รับผลสำเร็จและการยอมรับมากมาย ประกอบด้วย ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองสำหรับเด็กแรกเกิด - 12 ปี ต้นแบบสนามเด็กเล่นตามรอยพระยุคลบาท ต้นแบบสื่อการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง และต้นแบบการพัฒนาศักยภาพพนักงานภาคการผลิต เป็นต้น โดยได้มีการขยายผลร่วมกับภาคีเครือข่ายใน 2 ระดับ ประกอบด้วย 1) ระดับนโยบาย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) 2) ระดับปฏิบัติ ได้แก่ ศูนย์อนามัยที่ 1 กรมอนามัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ รวมถึงได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ไปสู่ประชาชนทั่วไปในรูปแบบต่างๆ ผ่านการอบรมสัมมนา นิทรรศการ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัล

ในปี 2558 นี้ เป็นปีครบรอบ 10 ปี ของการดำเนินโครงการฯ สบร. จึงเห็นว่า เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองไปในวงกว้างและทั่วถึง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ระดับนโยบายตลอดไปจนถึงระดับปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงแสวงหาและสร้างความคุ้นเคยกับเครือข่ายทั้งเก่าและใหม่ โดยการจัดงาน “10 ปี การเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning: BBL)” จะเน้นการนำเสนอองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง ผ่านนิทรรศการ บูชแสดงผลงานของเครือข่าย และเวทีเสวนาจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้ที่มีประสบการณ์จริง ที่จะมาบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ และวิธีการนำแนวคิดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองไปปรับใช้ในการพัฒนาอนาคตของชาติและแก้ปัญหาสังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนต่อไป

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนงานจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง เปิดเผยว่า การดำเนินงานด้านการจัดเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง ของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ตลอด 10 ปี ที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมองและการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเด็กปฐมวัย เด็กประถม และเด็กวัยรุ่น โดยได้ดำเนินการขยายผลต้นแบบองค์ความรู้ไปสู่เครือข่าย ทั้งหน่วยงานด้านการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชน รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย สำหรับ แนวคิดการจัดงานในวันนี้ ถือว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน ทั้งในส่วนของ การนำหลักการ BBL ไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน และป้องกันแก้ไขปัญหที่อาจจะเกิดขึ้นในวัยรุ่น รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของคนวัยแรงงาน ซึ่งเรื่องเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ. ประเสริฐ บุญเกิด กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง หรือ BBL (Brain-based Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านโครงสร้างและการทำงานของสมอง เหมาะสมกับทุกช่วงวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงวัยชรา สมองเป็นอวัยวะแห่งการเรียนรู้ สมองเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา เมื่ออวัยวะครบสมบูรณ์ ก็สามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้น แม่ตั้งครรภ์ควรพูดคุยกับลูกในท้อง ใช้มือลูบคลำ หรือร้องเพลง หรือกิจกรรมที่แม่ทำแล้วสนุก มีความสุข เกิดสิ่งที่เราเรียกว่า “Mozart Effect” ซึ่งไม่จำเป็นต้องฟังเพลงของโมซาร์ทเท่านั้น อาจเป็น เพลงป๊อป เพลงลูกทุ่ง หรือเพลงอื่นๆ ที่แม่ฟังแล้วมีความสุข วงจรการเรียนรู้ของสมองมี 2 แบบ คือ “ตั้งใจและไม่ตั้งใจ” “ตั้งใจ” เมื่อถูกบังคับ เช่น ครู พ่อแม่บังคับให้ทำการบ้าน ให้เรียนรู้วิชา ซึ่งในลักษณะนี้ไม่เป็นผลดี เมื่อเด็กไม่พอใจ ไม่ต้องการเรียน สมองหรือ ระบบลิมบิก (Limbic system) จะปิด ส่วน “ไม่ตั้งใจ” นั้น ต้องเปิดสมองก่อน วิธีเปิดสมองอาจจะเปิดด้วยสมาธิ หรือจังหวะเพลง การเดิน ง่ายๆ เมื่อสมองเปิดทำงาน มีสมาธิ แวดตาของเด็กจะสดใส พร้อมทั้งจะเรียน การเรียนรู้ก็จะทำได้ง่ายขึ้น

สมเด็จพระบรมราชชนก และสมเด็จพระบรมราชชนนีทรงมีความรู้และความเข้าใจการเรียนรู้แบบไม่ตั้งใจในเด็กเล็กเป็นอย่างดี การอบรมเลี้ยงดูพระโอรสและพระธิดาของพระองค์ มุ่งเน้นที่การเล่นกับธรรมชาติ การให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติแวดล้อมเป็นเรื่องง่ายๆ ที่เด็กสามารถเรียนรู้ภาษา คณิต วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติได้โดยไม่รู้ตัว ส่งผลให้สมองของเด็กพัฒนาไปได้เต็มศักยภาพ “สนามเด็กเล่น BBL” นวัตกรรมล่าสุดตามหลักการพัฒนาสมองสำหรับเด็กอนุบาล ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น “สนามเด็กเล่นอัจฉริยะ” ออกแบบโดย อาจารย์ดิศกร กุณธร โดยเริ่มแรกที่ได้ออกแบบ คือ สนามเด็กเล่นที่โรงเรียนบ้านโป่งแยงนอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ หรือ โรงเรียนวัดโป่งแยงเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบัน เด็กนักเรียนที่โรงเรียนวัดโป่งแยงฯ นั้นเป็นเด็กชาวเขาที่มาจากหลายเผ่า ในตอนเริ่มเข้ามาเรียนใหม่ๆเด็กจะพูดคุยกันไม่รู้เรื่อง แต่เมื่อเปิดสมองเด็กเหล่านี้ด้วยพละ ศิลปะ และดนตรี ก็ทำให้เขาสามารถอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ของสมอง โดยมีธรรมชาติเป็นครูที่ยิ่งใหญ่

สมองเป็นอวัยวะพิเศษที่ต้องการทั้งอาหารกายและอาหารใจ อาหารกายก็คืออาหารทั้ง 5 หมู่ ซึ่งเป็นสารอาหารบำรุงสมอง ส่วนอาหารใจนั้นก็มาจากการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำนั้นด้วยตัวเอง เมื่อสามารถทำสิ่งที่ทำอยู่ได้สำเร็จต่อไปก็จะมีกำลังใจ มีพลังปัญญาเพิ่มมากขึ้น มีความต้องการทำงานที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เด็กเล็ก 2-3 ขวบมักจะเลียนแบบผู้ใหญ่ เมื่อเห็นผู้ใหญ่ทำก็อยากช่วยทำ ซึ่งเราควรปล่อยให้เขาทำ เมื่อเขาทำสำเร็จก็จะเป็นอาหารใจที่แท้จริง ซึ่งมาจากความสำเร็จที่ทำได้ด้วยตัวเอง ไม่ใช่มาจากคำชม ดังนั้น หากลูกหลานยังเล็ก เราควรเฝ้าดูเขาเล่นว่าเขาจะแก้ปัญหาอย่างไร การพัฒนาสมองของเด็กปฐมวัยก็เช่นกัน “เล่นคือเรียน เรียนคือเล่น” สำหรับเด็กเล็กเป็นสิ่งสำคัญ ในขณะที่เล่นนั้นเด็กจะค้นพบตัวเอง ค้นพบความสามารถในการเรียนรู้ ในการทำงาน ในการแก้ปัญหา ซึ่งสำคัญมาก สมองเรียนรู้ได้ดีจาก active learning มากกว่า passive learning การจะให้เด็กค้นพบตัวเองจึงต้องเป็น active learning ได้คลำ ได้สัมผัส ได้จับ ได้ปีนป่าย ได้ลองผิดลองถูก เมื่อไม่สำเร็จก็เริ่มใหม่ เกิดแรงจูงใจในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งนับเป็นแก่นแท้ของการศึกษาที่จะทำให้เด็กแต่ละคนค้นพบความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้และการปฏิบัติ ตลอดจนทัศนคติและความชอบของตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถได้มาด้วย passive

learning หรือฟังเพียงการบรรยายของครู ในระดับประถมศึกษาชั้น เมื่อสมองเด็กเปิด การเรียนรู้ก็จะง่ายขึ้น สมองเรียนรู้จากของจริง ไปหาสัญลักษณ์ ช่องทางการเรียนรู้ของสมองมีหลายช่องทาง จากการได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้กลิ่น ได้ลิ้มรส มีความสุขใจ ดังนั้น หลักสูตรในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจึงต้องเป็น active learning ให้ลงมือทำ ไม่ใช่ฟังเพียงการบรรยาย การพัฒนาสมองของวัยรุ่น สังคมไทยในปัจจุบันพบปัญหาเด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ค่อนข้างมาก การแก้ปัญหาเด็กวัยรุ่น เด็กแว่นหรือเด็กสก๊อย ตามหลักการพัฒนา

สมองนั้นทำได้ด้วยการเปิดสมอง และทำให้เขาค้นพบตัวเอง ค้นพบความถนัดและความสามารถของตนเอง ส่วนในวัยทำงานนั้น ทุกงานที่เราทำสำเร็จได้ด้วยตัวเองหรือช่วยกันทำให้สำเร็จคืออาหารใจที่สำคัญ นอกจากนี้การพัฒนาสมองของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเริ่มมีความเชื่อมของบางอวัยวะ เช่น หู ดังนั้น การนำหลักการพัฒนาสมองมาใช้จะต้องมีการประเมินความเชื่อมของอวัยวะ อวัยวะส่วนใดที่ยังใช้งานได้อยู่ ก็จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางนั้น วิถีปฏิบัติตนเพื่อไม่ให้สมองเสื่อม ประกอบด้วย 3 คำสำคัญคือ “Walk (เดิน), Work (ทำงาน), Sweat (ออกกำลังกายให้เหงื่อออก)” การออกกำลังกายแบบแอโรบิก (Aerobic exercise) จะช่วยให้เหงื่อออก ลดความเครียด และเกิดผลที่ตามมาคือ การหลับลึก (Deep sleep) เมื่อตื่นขึ้นมาร่างกายจะรู้สึกสดชื่น มีพลังจิต พลังปัญญา พร้อมทั้งจะทำงานต่อไป ดังนั้น การสอนวิชาพลศึกษา ศิลปะ และดนตรี ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยคลายความเครียดของนักเรียน นักศึกษาโดยใช้ความรู้ด้านสมอง

ตัวอย่างโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง ได้แก่ โรงเรียนปรินทร์รอยแยล สวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโรงเรียนทั้ง 2 แห่งนี้ ประกอบด้วย 1) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบ มีขวัญและกำลังใจในการประกอบวิชาชีพครู 2) ผู้บริหารโรงเรียนที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ กล่าวว่า เป็นที่ทราบกันดีว่า การศึกษากับการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเรื่องในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่การศึกษาและการจัดการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกสาขาอาชีพ และจากการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองของ สบร. ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยต้องการองค์กรกลางเพื่อทำหน้าที่ศึกษาเกี่ยวกับสมองและการเรียนรู้ต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับศาสตร์อื่นๆ ได้ ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา สบร. ได้รวบรวมองค์ความรู้เรื่องการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและในระดับประถมศึกษา ตามหลักการพัฒนาสมอง หรือ BBL มาพอสมควร ดังนั้น ยุทธศาสตร์แรกที่ต้องทำก็คือ ต้องทบทวนความถูกต้องและเหมาะสมขององค์ความรู้เดิม และแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ให้ครอบคลุม ทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ สบร. จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนต่อไป เนื่องจากความรู้เรื่องวัยรุ่นนี้ยังมีไม่เพียงพอและประเทศยังต้องการองค์ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่นหรือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เป็นอย่างมาก วัยแรงงานก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาแรงงานจะต้องดูมิติการพัฒนาทั้งทางกาย ใจ สังคมและปัญญาของกลุ่มแรงงาน เมื่อเขามีความสุข คุณภาพงานก็จะดี ซึ่งเป็นผลจากสมอง และ

แน่นอนในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ร้อยละ 30 ของประชากรไทย จะเข้าสู่การเป็นผู้สูงวัย ดังนั้น เราจะต้องเข้าใจการทำงานสมองของผู้สูงวัย เพื่อให้ผู้สูงวัยดำเนินชีวิตอยู่กับลูกหลานอย่างมีความสุข สามารถสร้างคุณประโยชน์และตอบแทนคุณของแผ่นดิน ทั้งหมดนี้เป็นยุทธศาสตร์แรกของ สพร. ที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จากยุทธศาสตร์แรกเชื่อมโยงมาสู่ยุทธศาสตร์ต่อไปคือ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทางวิชาการและหน่วยปฏิบัติที่มีศักยภาพ นอกจากการพัฒนาเครือข่ายเดิมที่ทำงานกันมาอย่างต่อเนื่องโดยตลอดแล้ว สพร. จะแสวงหาเครือข่ายที่เป็นหน่วยงานทางวิชาการ เพื่อเป็นการผนึกกำลังในการสร้างความรู้ทางด้านทฤษฎี ที่เหมาะสมให้กับประเทศ และในขณะเดียวกันก็ต้องมีเครือข่ายที่สร้างความรู้ปฏิบัติ ซึ่งความรู้ปฏิบัติที่สำคัญมาก ก็คือความรู้ปฏิบัติที่ซ่อนอยู่ในตัวเรา และเราจะต้องมีกระบวนการจัดการความรู้เหล่านี้ “คุณครู” เป็นเครือข่ายความรู้ที่สำคัญที่สุด เพราะคุณครูเป็นผู้สร้างความรู้ปฏิบัติ พร้อมกับการสร้างความรู้เพื่อยืนยันทฤษฎีด้วยว่าใช้ได้จริงหรือไม่ ยุทธศาสตร์สุดท้ายเป็นการรวมพลังผู้ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเยาวชนอนาคตของชาติโดยยึดหลักการพัฒนาตามหลักการพัฒนาสมอง โดยจะค้นหาตัวคุณครูผู้ปฏิบัติจริง ที่เปรียบเสมือน “ดอกไม้ป่า” และให้การยกย่องให้สังคมได้รับรู้ ซึ่งคุณครูเหล่านี้จะเป็นผู้แบ่งปันและเผยแพร่ประสบการณ์ ความรู้ปฏิบัติที่มี และยืนยันด้วยทฤษฎีที่เหมาะสม นอกจากเหนือไปจากคุณครูแล้วนั้น สพร. จะค้นหาคุณพ่อคุณแม่ ปู่ย่าตายายที่ส่งเสริมพัฒนาการของลูกหลานของตน สอดคล้องกับหลักการพัฒนาสมองโดยไม่รู้ตัว เพื่อยืนยันและให้ความมั่นใจในวิธีปฏิบัติของท่าน และนำประสบการณ์เหล่านี้ไปเผยแพร่ และเมื่อเร็ว ๆ นี้ สพร. ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมคลิปลัสนี้วิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกหลาน ความยาว 12 วินาที โดยให้คุณพ่อคุณแม่ส่งคลิปลัสนี้การเลี้ยงดูลูกหลานของตนเองมาให้ดู ทำให้พบว่าคุณพ่อคุณแม่หลายรายมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกหลาน สอดคล้องกับหลักการพัฒนาสมอง และอีกกลุ่มหนึ่งที่เรากำลังค้นหา ก็คือ ผู้บริหารองค์กรของรัฐและเอกชน ซึ่งใช้หลักการพัฒนาสมองในการบริหารจัดการ เช่น ผู้บริหารระดับสูงบริษัท ชัมมิท อีเล็กทรอนิกส์ คอมโพเนนท์ จำกัด ซึ่ง สพร. มีเป้าหมายที่จะค้นหาผู้ที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มนี้ให้เพิ่มมากขึ้น

คุณนิจสุดา อภินันทภรณ์ จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) กล่าวว่า สพฐ. ได้นำหลักการพัฒนาสมอง หรือ BBL ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยก่อน โดยมีศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2550 ก็นำไปใช้ในระดับประถมศึกษา สพฐ. มีการอบรมพัฒนาครูกันอย่างเข้มข้น 3 ปีต่อเนื่อง จัดทำสื่อทั้งด้านภาษาไทยและด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นฐานความรู้ของเด็กในวัยเริ่มเรียน เพื่อเป็นการวางรากฐานในชั้นเรียนที่สูงขึ้น สพฐ. ยังได้ดำเนินการพัฒนาสื่อและงานวิจัย ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดี จึงขยายผลไปสู่ระดับพื้นที่ โรงเรียนที่ผ่านการอบรมเห็นว่าการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนอนุบาลหลายแห่งจึงดำเนินการเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อาทิ โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น และในปีงบประมาณปัจจุบัน สพฐ. ได้บูรณาการเพิ่มพื้นที่โดยใช้หลักการพัฒนาสมอง หรือ BBL ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีการถ่ายทอดทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งสอดคล้องกับส่วนที่ สพร. การดำเนินการของ สพฐ. ในระดับพื้นที่หรือระดับนโยบาย ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ สพฐ. ได้ดำเนินการไปในช่วงแรกมีประมาณ 1,000 กว่าโรงเรียน มีทั้งประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

ซึ่งขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นและจริงจังของผู้บริหารแต่ละโรงเรียน การดำเนินงานของ สพฐ. มีทั้งการพัฒนาครู พัฒนาสื่อ และในปีนี้ได้มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ DLIT (www.dlit.ac.th) สิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาองค์ความรู้หรือแนวคิด BBL ไปสู่ครูนั้น ก็คือการสื่อให้ครูเข้าใจว่ากระบวนการทางสมองที่เป็นทฤษฎีที่ชัดเจนที่สุด จุดอ่อนของ สพฐ. คือ ครูซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดตัวเด็กหรือผู้เรียนมากที่สุดและเข้าใจลึกซึ้งถึงกระบวนการ สามารถถ่ายทอดทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติยังมีจำนวนไม่มาก สพฐ. จึงพยายาม ที่จะสื่อทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ให้เข้าถึงครูผู้สอนได้ง่ายที่สุด การสื่อสารให้เกิดความเข้าใจเป็นสิ่งจำเป็น สาระความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าทางทฤษฎีจะต้องนำมาถนอมกรองและสร้างขึ้นใหม่ให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย เมื่อเข้าใจแล้วเปิดใจรับ เปิดสมองเพื่อไปสู่การหาความรู้ แล้วเข้าสู่การปฏิบัติ จึงจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่ง สพฐ. เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก และในปีนี้ สพฐ. มี “โครงการพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออกเขียนได้ใน 1 ปี” สาเหตุจากรัฐบาลพบว่าเด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ สพฐ. จึงใช้แนวคิด BBL เป็นทางเลือกหนึ่งในการดำเนินโครงการ